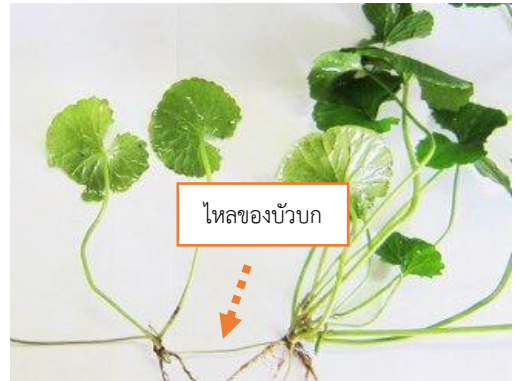

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การปลูกพืชสมุนไพร
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ผักสามัญประจำบ้าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การปลูกพืชสมุนไพร
รายวิชา การงานอาชีพ ๔ รหัสวิชา ง ๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

การปลูกพืชสมุนไพร สามารถดำเนินการได้
หลากหลายวิธี ยกตัวอย่าง การปลูกพืชสมุนไพร
พื้นบ้านที่สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น เช่น บัวบก
สามารถปลูกได้ด้วยการใช้ “ไหล” หรือส่วนของลำต้น
ที่ทอดเลื้อยไปกับพื้น มีรากแตกออกมาตามข้อ

การปลูกบัวบก

ขั้นที่ ๑ การเตรียมวัสดุปลูก

๑.๑ วัสดุ-อุปกรณ์

- ดินร่วน ๒ ส่วน
- ทรายหยาบ ๑ ส่วน
- ปุ๋ยคอกแห้งป่นละเอียด ๑ ส่วน
- ถังมือพลาสติก/ถังมือยาง คนละ

๑ คู่

- ภาชนะสำหรับผสมวัสดุปลูก เช่น
กะละมัง เป็นต้น

๑.๒ ขั้นตอนการผสมวัสดุปลูก

- เตรียมภาชนะสำหรับผสมวัสดุ
ปลูกให้มีขนาดเหมาะสมกับปริมาณวัสดุปลูก
ที่ต้องการเตรียม
- ผสมดินร่วน ๒ ส่วน ทรายหยาบ
๑ ส่วน และปุ๋ยคอกแห้งป่นละเอียด ๑ ส่วน
ผสมให้เข้ากันดี

ขั้นที่ ๒ การปลูกบัวบก

๒.๑ วัสดุ-อุปกรณ์

- กระถางปลูก
- กาบมะพร้าวสับ
- ต้นพันธุ์พืชสมุนไพร (บัวบก)

๒.๒ ขั้นตอนการปลูกบัวบก

- เตรียมกระถางปลูกตามขนาดที่ต้องการ
- รองก้นกระถางด้วยกาบมะพร้าวสับ
- ใส่วัสดุปลูกลงไป เติมความสูงของวัสดุ
ปลูกจากขอบกระถางด้านบนประมาณ ๕
เซนติเมตร
- เตรียมหลุมสำหรับปลูกลึกประมาณ ๕-
๑๐ เซนติเมตร ใช้ส่วนลำต้นของบัวบกที่มีรากติดอยู่
หรือไหล ปลูกลงไปหลุมที่เตรียมไว้ กลบดินให้
แน่น
- รดน้ำให้ชุ่ม นำไปเก็บไว้ในที่ร่มหรือ
แดดรำไร ประมาณ ๑๐-๑๕ วัน แล้วจึงนำออกมารับ
แสงแดดได้ แต่ไม่ควรเป็นแดดจัดมากเกินไป

ใบความรู้ (สำหรับครู) ที่ ๓ เรื่อง การปลูกพืชสมุนไพร
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ผักสามัญประจำบ้าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การปลูกพืชสมุนไพร
รายวิชา การงานอาชีพ ๔ รหัสวิชา ง ๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

บวบก เป็นผักพื้นบ้านที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นอีกชนิดหนึ่ง ที่ขณะนี้ยังมีพื้นที่การปลูกไม่มากนัก บวบกเป็นพรรณไม้ล้มลุกขนาดเล็ก มีสีเขียว มีลักษณะคล้ายใบบัว เลื้อยไปตามพื้นดิน ชอบที่ชื้นแฉะ ปลูกง่ายเจริญเติบโตได้ดีในทุกสภาพพื้นที่

ลักษณะทั่วไปของบวบก

ลำต้น : เลื้อยไปตามพื้นดินที่มีลักษณะชื้นแฉะ และมีรากฝอยแตกออกตามส่วนข้อของลำต้น โดยจะเรียกลักษณะแบบนี้ว่า “ไหล”

ลักษณะ “ไหล” ของบวบก

ที่มาภาพ :

<https://kaset.today/%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%98%E0%B8%B8%E0%B8%9C%E0%B8%94%E0%B8%A1%E0%B8%99/%E0%B8%93%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%A7%E0%B8%9A%E0%B8%91/>

ใบ : ออกเป็นกระจุกที่ข้อ ๒-๑๐ ใบ รูปไต ใบกลมริมขอบใบหยัก จะมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๒.๕ เซนติเมตร

ใบของบัวบก

ที่มาภาพ :

<https://kaset.today/%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%98%E0%B8%B8%E0%B8%9C%E0%B8%94%E0%B8%A1%E0%B8%99/%E0%B8%93%E0%B8%A%E0%B8%A%E0%B8%B1%E0%B8%A7%E0%B8%A%E0%B8%9D/>

ดอก : ออกเป็นช่อ สีม่วงอมแดง

ดอกบัวบก

ที่มาภาพ : ฐานข้อมูลพรรณไม้ องค์การสวนพฤกษศาสตร์

ผล : ผลมีลักษณะแบนและเป็นผลแบบแห้งแตก เมล็ดมีสีดำ

ผลของบัวบก

ที่มาภาพ :

<https://kaset.today/%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%98%E0%B8%E0%B9%8C%E0%B9%84%E0%B8%A1%E0%B9%88/%E0%B9%83%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%A7%E0%B8%9A%E0%B8%81/>

การปลูกบัวบก

๑. การเตรียมวัสดุปลูก

๑.๑ วัสดุ-อุปกรณ์

- ดินร่วน ๒ ส่วน
- ทรายหยาบ ๑ ส่วน
- ปุ๋ยคอกแห้งป่นละเอียด ๑ ส่วน
- ถู่มือพลาสติก/ถูมือยาง คนละ ๑ คู่
- ภาชนะสำหรับผสมวัสดุปลูก เช่น กะละมัง เป็นต้น

๑.๒ ขั้นตอนการผสมวัสดุปลูก

- เตรียมภาชนะสำหรับผสมวัสดุปลูกให้มีขนาดเหมาะสมกับปริมาณวัสดุปลูกที่ต้องการเตรียม
- ผสมดินร่วน ๒ ส่วน ทรายหยาบ ๑ ส่วน และปุ๋ยคอกแห้งป่นละเอียด ๑ ส่วน ผสมให้เข้ากันดี

๒. การปลูกบัวบก

๒.๑ วัสดุ-อุปกรณ์

- กระถางปลูก
- กาบมะพร้าวสับ
- ต้นพันธุ์พืชสมุนไพร (บัวบก)

๒.๒ ขั้นตอนการปลูกบัวบก

- เตรียมกระถางปลูกตามขนาดที่ต้องการ
- รองก้นกระถางด้วยกาบมะพร้าวสับ
- ใส่วัสดุปลูกลงไป เว้นความสูงของวัสดุปลูกจากขอบกระถางด้านบนประมาณ ๕ เซนติเมตร
- เตรียมหลุมสำหรับปลูกลึกประมาณ ๕-๑๐ เซนติเมตร ใช้ส่วนลำต้นของบัวบกที่มีรากติดอยู่หรือไหล ปลูกลงในหลุมที่เตรียมไว้ กลบดินให้แน่น
- รดน้ำให้ชุ่ม นำไปเก็บไปไว้ในที่ร่มหรือแดดรำไร ประมาณ ๑๐-๑๕ วัน แล้วจึงนำออกมารับแสงแดดได้ แต่ไม่ควรเป็นแดดจัดมากเกินไป

การดูแลรักษา

๑. แสงแดด

บัวบกชอบแสงแดดครึ่งวัน หรือแสงเต็มวันแบบแสงฟุ้งกระจาย และถ้าอุณหภูมิประมาณ ๒๗-๓๗ องศาเซลเซียส ก็จะทำให้บัวบกเจริญเติบโตได้ดี

๒. น้ำ

การรดน้ำ เนื่องจากบัวบกเป็นพืชที่ชอบความชุ่มชื้น จึงควรรดน้ำชุ่มๆ ทุกวัน เช้า-เย็น หรือ รดแบบละอองฝอยก็ได้

๓. ปุ๋ย

ควรใส่ปุ๋ยหลังจากปลูกได้ประมาณ ๓๐ วัน โดยให้ใส่ปุ๋ยที่มีไนโตรเจน และให้หลีกเลี่ยง “ปุ๋ยมูลไก่” เพราะอาจจะมีโลหะหนักปนเปื้อนได้

๔. บริเวณที่ควรปลูก

๔.๑ ริมน้ำ, บริเวณที่ติดแหล่งน้ำ

๔.๒ พื้นที่ที่โดนแสงแดดครึ่งวัน หรือเต็มวันแต่แสงแดดต้องไม่แรง

๔.๓ สามารถปลูกในกระบะได้